Bà Chúa Xứ

Tiểu sử Sự tích về Đền Thánh Mẫu Phạm Đăng Trâm Hàng năm, nhất là mỗi độ Xuân về thì hàng triệu lượt người từ khắp nơi trong nước và cả từ các nơi trên thế giới đều đổ dồn về vùng Thất Sơn, Châu Đốc để đi hành hương viếng Đền Bà Chúa Xứ ở Núi Sam hay Núi Bà Đen ở Tây Ninh, hoặc các Đền Thờ Thánh Mẫu ở khắp nơi từ Bắc chí Nam. Đông nhất là trong những Tháng Giêng, Tháng Hai và Tháng Ba Âm Lịch, đó là mùa lễ Vía Bà. Trong dân gian có câu: "Tháng Tám giỗ Cha, Tháng Ba giỗ Mẹ", Cha chính là Hưng Đạo Đại Vương hay thường gọi một cách tôn kính là Đức Thánh Trần là vị anh hùng của dân tộc; và Mẹ đây chính là Đức Thánh Mẫu mà dân gian vẫn thờ phượng. Vùng Thất Sơn hay nôm na là vùng Bảy Núi trong tỉnh Châu Đốc, giáp với Campuchia và bao gồm những ngọn núi có tên rất đẹp tựa như trong truyện kiếm hiệp: Ngọa Long Sơn, Ngũ Hổ Sơn, Thiên Cấm Sơn, Anh Vũ Sơn, Thủy Đài Sơn, Phụng Hoàng Sơn, và Liên Hoa Sơn. Trong vùng Thất Sơn có một ngọn núi lớn mà trên đó có xây một ngôi chùa cổ kính cao chót vót từng mây. Khách đi hành hương phải leo lên không biết là bao nhiêu bực thang trên sườn núi đá để lên chùa. Khi tới lưng chừng núi thì thấy chung quanh mình mây mù đã bao phủ và cảnh vật thiên nhiên đẹp tựa như trong tranh vẽ hay truyen thần tiên, thấy hồn mình như rũ sạch được bụi trần. Bên cạnh đó có một con suối chảy róc rách mà tương truyền rằng ai lên tới được chốn này rửa được tay chân mình thì sẽ tiêu tan được phần nào nghiệp chướng. Đặc biệt, ngọn núi Sam ở Châu Đốc lại không nằm trong dãy núi Thất Sơn mà ở giữa vùng đồng nước bao la, là ngọn núi nhỏ đẹp có hình giống con sam, đầu quay về hướng Bắc, là nơi có Đền Bà Chúa Xứ nổi tiếng linh thiêng. Dân chúng thường hay đến để xin xăm, cầu xin tài lộc, phước thọ, buôn may bán đắt, cầu xin con quý tử, xin giải trừ tật bệnh tai ương v.v.. Tượng Bà Chúa Xứ được đúc bằng đá xanh mà theo nhiều nhà khảo cổ học thì là một loại nham thạch trầm tích gọi là Diệp Thạch. Dân gian truyền tụng rằng mỗi năm đá xanh mỗi nở thêm ra và tượng Bà mỗi năm mỗi lớn hơn năm trước. Vị coi đền kể rằng xưa kia Đền Thờ Bà Chúa Xứ được xây ở trên núi cao và có giả thuyết rằng bức tượng của Bà đã được đặt trên núi Sam cách đây cả ngàn năm trước bởi một hoàng tử xứ Ấn Độ. Vị hoàng tử Ấn Độ đã lưu luyến vùng đất này và dừng gót phiêu du tại nơi đây và lập nên xứ Phù Nam. Sau này tượng Bà mới được thỉnh xuống đồng bằng trong vùng núi Sam để dân chúng dễ đi lại cho việc thăm viếng. Hằng năm, trong Lễ Vía Bà thường tổ chức lễ tắm gội cho Bà, và các đệ tử Ngài cũng như những thiện nam tín nữ tham dự lễ này vẫn thường xin nước tắm cho Bà về để chữa bệnh. Trong nhiều đền, chúng ta thấy dân chúng tạc tượng thờ Tam Tòa là ba vị Thánh Mẫu Áo Đỏ, Áo Xanh và Áo Vàng. Vị Áo Đỏ là Mẫu Thượng Thiên hay còn được gọi tôn kính là Đệ Nhất Huyền Thiên Thánh Mẫu và dân chúng thờ Bà từ Ải Nam Quan đến mũi Cà Mau. Nhiều nơi, dân chúng thờ Bà Chúa Liễu Hạnh là Đệ Nhất Thánh Mẫu là vị đã được vua phong cho làm Mẫu Nghi Thiên Hạ vào cuối đời nhà Lê. Vị Áo Xanh là Mẫu Thượng Ngàn hay Đệ Nhị Thánh Mẫu mà đền thờ lớn nhất là trong tỉnh Tuyên Quang. Vị Áo Vàng là Mẫu Thải Phủ hay Đệ Tam Thánh Mẫu. Huyền thoại lưu truyền lại rằng Mẫu Thượng Thiên nguyên là trên thượng giới chẳng may đánh rơi chén ngọc nên bị Ngọc Hoàng đày xuống trần gian đầu thai vào một gia đình quan lại tại thôn Vân Cát, xã Tiên Hương, huyện Vụ Bản, tỉnh Nam Định là nơi sản sinh ra những trạng và những vị thánh. Vị quan này vốn hiếm muộn cho nên khi sinh ra được mụn con gái thì rất mực cưng chiều. Đến năm hai mốt tuổi thì Bà đã hết hạn ở trần gian nên về lại thượng giới. Nhưng sau đó, khi Bà về Trời rồi thì một hôm nhớ trần gian cho nên lại lén Ngọc Hoàng xuống thế gian chơi và hai nàng tiên Quỳnh Hoa và Quế Hoa cũng theo chân Bà xuống thăm trần gian một chuyến và sau này thành ba vị Thánh Mẫu mà dân gian vẫn thờ phượng. Bà hóa thân thành người bán thuốc đi khắp nơi để cứu độ nhân gian bệnh tật, những ai không có tiền trả cho việc thuốc thang chữa bệnh thì Bà cho một nơi chốn đến đó để trả tiền. Sau này khi những bệnh nhân đó tìm đến ân nhân để đền đáp lại thì mới biết nơi đó chính là Đền Phủ Giầy nơi thờ Mẫu. Dân gian miền Nam có những câu hò thì miền Bắc cũng có những câu dân ca của những nàng thôn nữ hát ví von để đố những anh trai làng như sau để thấy rằng việc phụng thờ Mẫu đã đi vào trong sinh hoạt dân gian của người nông dân từ lâu rồi: "Ở đâu năm cửa chàng ơi!.. Sông nào sáu khúc chảy xuôi một dòng." "Nước sông nào bên đục bên trong. Núi nào thắt cỏ bồng lại có Thánh sinh." "Đền nào thiêng nhất xứ Thanh. Ở đâu mà lại có thành Tiên xây." "Ở đâu có chín